

ACC. N:R. M. 9246 : 1-5.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Chage Bengtsson

Härad: Albo

Adress: Brunskull, Hjörlebyga

Socken: Hjörlebyga

Berättat av: Emma Bengtsson

Uppteckningsår: 1943

Född år 1867 i Hjörlebyga

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vardagsbröd under 1880-talet.

Ullma k. 11 (E)

ACC. NR M. 9246:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vardagsbröd under 1880-talet.

I min mors barndomshem
brukades det bakas tre sorters bröd:
Vortlimpor, kakbröd och tunnbröd.

Vortlimporna, som endast bakades till
jul, var av rågmjöl med entersöt eller
maltdricka till degspad samt var
jästa. Simporna var runda cirka
9,5 cm. i diameter och 7 cm tjocka.
En limpa av detta bröd gömdes
i sädesbingen till våren för att
ätas upp ute på åkern av den som
hörd i jorden.

Det mest använda vardagsbrödet
 kallades kakebröd, kälakakor eller
sombakat bröd. Det utgjordes av en
bredvidel av vardera rågt, korn- och

havremjöl. Men ofta fick havremjölet
överviket på bekostnad av rågmjöl.
Till deggnad nyttjades gummigt vatten.
Brödet var jäst. Kakorna hade ett
hål i mitten och varo naggade ovannå
med en s.k. knäckare. Storlek och
form var densamma som hos vört-
limporna med undantag av fjörklek.
Hälkakorna varo ungefär 3 cm. fjörka.
Tunnbrödet bakades av potatismos
och rågmjöl och var ojäst. Brödet hade
samma fjörklek som nutida knäcke-
bröd. Till form och omkrets var det
som det sambakade brödet men sak-
nade hål i mitten.
När åt brödet skuret i skivar,
när det var mjukt. Till kulas
eller när någon bestände skulle

bräckeras, skars brödet i fyra delar,
s. k. kakefjärdingar.

Vollimporna, som bakades till jul,
förvarades i en kista. Hälakakorna
bräddes på en stake, bröddenen, som
sattes upp i taket. Där kunde
matmodern lätt räkna hur många
kakor hon hade kvar. Enn i
Smygåsra låg i sängen och räknade
blodkakorna i taket "Ett, två, tre, i
morn får du baka, Sara!" sade hon.
Detta utbrände blev ett ordstäv i
bygden. Tunnbröden bräddes över på
karrandra och lades i en kista eller
sattes in i ett skåp.

Före jul gjordes storbak. Brödet
skulle då baka ända till värfu-
dagen. I slutet av mars bakades också

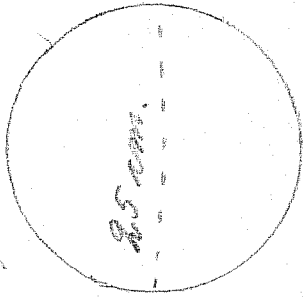
ACC. N:R M. 9246:4

4.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mycket bröd, den s. k. marsbakningen.
Sedan bakades det var fredse^(vecka) eller en
gång i månaden, allt efter som
brödet räckte.

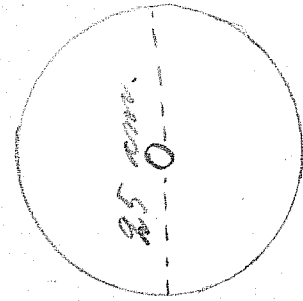
Brödbakningen tillgick på liknande
sätt i alla hem i trakten, och
mjöl och övriga ingredienser voro
de samma.

Amigian

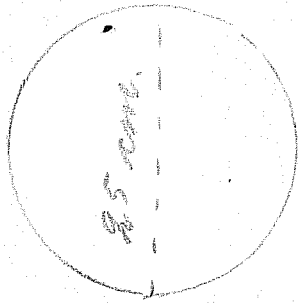
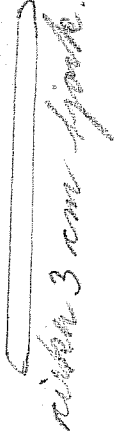

Karabongor.

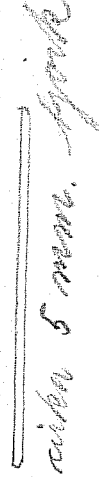
Iron side

Halahakaha.

Iron basket.

M. 9246:5

UNIVERSITÄT
TOLKIENBARRIV